

Nr 32

Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning av invaliditetstillägget m. m.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft sex inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna nr 230 i första kammaren av herr *Larsson, Herbert, m. fl.*, och nr 287 i andra kammaren av herr *Johansson* i Trollhättan m. fl. om differentiering av invaliditetsersättningarna;

2) de likalydande motionerna nr 515 i första kammaren av herr *Lundström m. fl.*, och nr 638 i andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* om höjning av invaliditetstillägget m. m. enligt lagen om allmän försäkring; samt

3) de likalydande motionerna nr 528 i första kammaren av herr *Sundin m. fl.*, och nr 620 i andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* om höjning av invaliditetstillägget m. m. enligt lagen om allmän försäkring.

Motionsyrkandena

I *motionerna I:230* och *II:287* har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en utredning av en differentiering av invaliditetsersättningarna så att även personer med lägre merutgifter än som motsvarar förmånens storlek kan komma i åtnjutande av ersättning».

I *motionerna I:515* och *II:638* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta:

A. 1. att genomföra sådan ändring i 9 kap., 2 och 3 §§ i lagen den 25 maj 1962 (nr 381 om allmän försäkring) att fr. o. m. den 1 juli 1965 invaliditetstillägg utgår med 50 % av basbeloppet och invaliditetsersättning med 75 % av basbeloppet,

2. att genomföra sådan ändring i 9 kap. 2 §, 2 stycket i lagen om allmän försäkring att fr. o. m. den 1 juli 1965 även den som på grund av omskolning, yrkesutbildning eller eljest till följd av studier är förhindrad ha förvärvsarbete skall äga rätt till invaliditetstillägg och invaliditetsersättning, samt

B. att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext».

I *motionerna I:528* och *II:620* har hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring av lagen om allmän försäkring att med verkan från den 1 juli 1965 invaliditetstillägg skall utgå med 50 procent av ATP:s basbelopp, vid nuvarande basbelopp 2 500 kronor, samt invaliditetsersätt-

ning och därmed även särskilt vårdbidrag till handikappade barn med 75 procent av ATP:s basbelopp, vid nuvarande basbelopp 3 750 kronor; samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig ändring av lagtexter».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II:287, II:638 (II:516) och II:620.

Gällande bestämmelser m. m.

Reglerna om rätt till folkpension i form av förtidspension återfinnes i kapitel 7 i *lagen om allmän försäkring*. Förtidspension utgår till försäkrad, som fyllt 16 år, för tid före den månad, då han fyller 67 år eller ålderspension dessförinnan börjar utgå till honom, om hans arbetsförmåga på grund av sjukdom, psykisk efterblivenhet, vanförhet eller annat lyte är nedsatt med minst hälften och nedsättningen kan anses varaktig. Med hänsyn till graden av arbetsförmågans nedsättning utgår antingen hel förtidspension eller 2/3 eller 1/3 av hel förtidspension. Hel förtidspension utgör samma belopp som ålderspension, vilken uttages vid 67 års ålder.

Förtidspension kan i förekommande fall på motsvarande sätt som ålderspension förhöjas med barntillägg, hustrutillägg, kommunalt bostadstillägg och invaliditetstillägg.

Invaliditetstillägg utgår enligt 9 kap. 2 § nämnda lag om den försäkrade är ur stånd att reda sig själv och på grund härav vid upprepade tillfällen dagligen är i behov av hjälp av annan samt hjälpbehovet uppkommit innan den försäkrade fyllde 63 år. Invaliditetstillägg skall alltid utgå om den försäkrade är blind och blindheten inträtt innan den försäkrade uppnått 63 års ålder. Dessa två fall motsvarar de fall då enligt tidigare lagstiftning utgick vårdtillägg respektive blindtillägg. Invaliditetstillägg utgår slutligen till försäkrad som uppbär partiell förtidspension, om den försäkrade utför förvärvsarbete men på grund av höggradig nedsättning i kroppsorgans funktion behöver avsevärd fortlöpande hjälp av annan person eller får vidkännas betydande merutgifter för färdmedel eller andra hjälpmedel för att kunna utföra arbetet. Invaliditetstillägg utgår ej till försäkrade, som stadigvarande vårdas på vissa anstalter.

Invaliditetstillägget utgör 30 procent av basbeloppet.

Till försäkrad, som inte åtnjuter pension, kan utgå invaliditetsersättning, om den försäkrade fyllt 16 år. Reglerna härom återfinnes i 9 kap. 3 § *lagen om allmän försäkring*. Invaliditetsersättning tillkommer dels försäkrad som är blind, om blindheten inträdde innan han fyllde 63 år, dels försäkrad som utför förvärvsarbete, om han på grund av höggradig nedsättning av kroppsorgans funktion behöver avsevärd fortlöpande hjälp av annan person eller får vidkännas betydande merutgifter för färdmedel eller

andra hjälpmedel för att kunna utföra förvärvsarbetet. Försäkrad, som stadigvarande vårdas på vissa ansfalter, har ej rätt till invaliditetsersättning.

Invaliditetsersättningen utgör 50 procent av basbeloppet.

Vårdbidrag i form av invaliditetsersättning tillkommer försäkrad som ej fyllt 16 år, därest han på grund av sjukdom, psykisk efterblivenhet, vanförhet eller annat lyte för avsevärd tid och i avsevärd omfattning är i behov av särskild tillsyn och vård. Försäkrade, som stadigvarande vårdas på vissa anstalter, har ej rätt till vårdbidrag.

Vårdbidragets anknytning till invaliditetsersättning innebär att det är indexreglerat och utgör 50 procent av basbeloppet.

Historik

Enligt tidigare gällande regler utgick invalidpension till den, vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller dylikt mera varaktigt gått helt eller till större delen förlorad före den allmänna pensionsåldern. Invalidpensionen bestod av grundpension och tilläggs-pension, vilka förhöjdes med indestillägg respektive standardtillägg. Grundpensionen utgick utan inkomstprövning. Tilläggs-pensionen var däremot inkomstprövad. Blindtillägg utgick med 1 200 kronor om året till den som blivit blind före fyllda 60 år. Vårdtillägg utgick med 1 200 kronor om året till pensionsberättigad, som utan att vara blind var ur stånd att reda sig själv och på grund därav var i behov av ständig tillsyn och vård, under förutsättning att behovet därav uppkommit före det han fyllt 60 år. Blindtillägg och vårdtillägg utgick utan inkomstprövning.

I vissa fall kunde dispens ges från inkomstprövningen så att högst 1 100 kronor om året jämte standardtillägg tillerkändes helt arbetsoförmögen invalidpensionär, vars make ej åtnjöt folkpension, s. k. hjälplöshettstillägg.

I sitt förslag *förtidspensionering och sjukpenningförsäkring m. m.* anförde 1958 års socialförsäkringskommitté att den hade undersökt möjligheterna att införa ett nytt tillägg, som skulle kunna utgå i vissa fall, där vårdtillägg icke kunde ifrågakomma, men där det uppenbarligen förelåg ett avsevärt behov av mera stadigvarande hjälp. Ett sådant tillägg skulle lämpligen kunna betecknas *hjälpstillägg*. Svårigheterna att därvid skapa en tillfredsställande gränsdragning var uppenbara. Skillnaden i förutsättningarna jämfört med vårdtillägget borde avse intensiteten i hjälp- eller vårdbehovet. För att begränsa personkretsen måste emellertid hjälpbehovet också i dessa fall vara relativt kvalificerat. För rätt till vårdtillägg, krävdes dels att den pensionsberättigade var ur stånd att reda sig själv och dels att han på grund härav var i behov av ständig tillsyn och vård. Beträffande hjälpstillägget skulle det senare ledet kunna mildras så att vederbörande var i behov av avsevärd fortlöpande hjälp av annan person. Med en sådan bestämning skulle hjälptillägg kunna utgå i fall, där hjälpbehovet var rela-

tivt betydande och där det avsåg dagligen återkommande åtgärder som hjälp med av- och påklädnad, med att stiga upp eller gå till sängs, att intaga föda, att förflytta sig etc. Exemplifieringen fick inte betraktas såsom uttömmande. Det borde ankomma på de pensionsbeviljande organen att, med beaktande av de sålunda angivna riktlinjerna, i varje särskilt fall avgöra, om förutsättningar för hjälptillägg förelåg. Att tillämpningen av reglerna om hjälptillägg måste medföra ett visst merarbete för pensionsmyndigheterna var uppenbart. Å andra sidan kunde man vid prövning av hithörande frågor få viss ledning av de erfarenheter som vunnits vid handläggningen av ärenden om vårdtillägg. Kommittén förordade, att ett tillägg, kallat hjälptillägg, i enlighet med vad ovan skisserats, infördes vid sidan om vårdtillägget. Beträffande förutsättningarna för rätt till hjälptillägget utöver vad ovan anförts borde gälla samma villkor som gällde eller föreslagits för vårdtillägget. Beträffande *storleken av vårdtillägget* och *hjälp-tillägget* förordade kommittén, att vårdtillägget bibehölls vid nuvarande belopp 1 200 kr. Hjälp-tilläggets storlek var en avvägningsfråga. Det borde emellertid vara något lägre än vårdtillägget. Kommittén förordade, att hjälptillägget utgick med 800 kr., vilket belopp motsvarade två tredjedelar av vårdtillägget.

I *proposition nr 90 år 1962* anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Nilsson*, i nu aktuella frågor:

»Beträffande den av kommittén föreslagna gränsdragningen mellan v å r d-tillägg och hjälptillägg har i några remissyttranden anmärkts, att förutsättningarna för rätt till de olika tilläggen inte angivits tillräckligt klart. För rätt till vårdtillägg krävs f. n. att den pensionsberättigade är ur stånd att reda sig själv och på grund härav har behov av ständig tillsyn och vård. Förslaget om hjälptillägg innebär att kraven på vårdbehovets intensitet mildras så att det räcker med att pensionären är i behov av avsevärd fortlöpande hjälp från annan persons sida. Vårdtillägg och hjälptillägg är båda avsedda för svårt invaliderade med betydande behov av vård och bistånd. Skillnaden mellan de båda förmånerna är en fråga om gradering av stödets storlek i olika fall. Jag kan ge kritiken rätt i att det mången gång skulle bli svårt att avgöra, huruvida den försäkrade bör ha det ena eller det andra av de båda föreslagna beloppen 1 200 och 800 kr. Enligt min mening bör någon sådan gradering av stödets storlek inte förekomma. Däremot bör det för rätt till vårdtillägg nu gällande kravet i fråga om vårdbehovets intensitet uppmjukas till huvudsaklig överensstämmelse med vad kommittén föreslagit för hjälptilläggets vidkommande.

— — —

Som jag inledningsvis anförde bör de förmånsformer, som socialförsäkringskommittén uppdelat på förmåner till blinda, till personer med avsevärda vårdbehov och till förvärvsarbetande invalider med svåra kroppsliga

defekter, så långt möjligt sammanföras och få en enhetlig utformning. En förmån, benämnd *invaliditetstillägg*, bör vara avsedd för dem som har pension och en annan, kallad *invaliditetsersättning*, för invaliderade i arbetsför ålder, vilkas förvärvsförmåga är sådan att de inte blir berättigade till förtidspension. För rätt till invaliditetstillägg till ålders- eller förtidspension bör fordras att den försäkrade är ur stånd att reda sig själv och på grund härav vid upprepade tillfällen dagligen har behov av annan persons hjälp. En blind skall alltid anses uppfylla dessa förutsättningar. Ett ytterligare villkor skall som förut nämnts vara att vårdbehovet uppkommit eller blindheten inträtt före 63 års ålder. Vidare bör invaliditetstillägg kunna utgå till partiell förtidspension, därest den försäkrade lider av höggradig nedsättning i ett eller flera kroppsorgans funktion och på grund härav behöver fortlöpande hjälp av annan person eller får vidkännas betydande merutgifter för färdmedel eller andra hjälpmedel för att kunna utföra förvärvsarbete. Åtnjuter en förvärvsarbetande som nu nämnts eller en blind inte någon pension alls, skall han ha rätt till invaliditetsersättning. Invaliditetstillägget bör utgöra 1 200 kr. och invaliditetsersättningen 1 800 kr. om året. Mitt förslag rörande invaliditetsförmånerna medför något ökade kostnader jämfört med kommittéförslaget, men å andra sidan torde en inte obetydlig lättnad i det administrativa arbetet ernås.»

I *propositionen*, genom vilken förslag till lag om allmän försäkring förelades riksdagen, föreslogs i huvudsak den nuvarande utformningen av ifrågavarande förmåner. Invaliditetstillägg skulle utgå med 1 200 kronor och invaliditetsersättning med 1 800 kronor om året.

Riksdagen godkände förslaget med vissa smärre ändringar.

I *motioner* vid 1963 års riksdag påtalades att lagstadgandet om invaliditetsersättning på sina håll tillagts den innebörden, att invaliditetsersättning endast kan utgå om den försäkrades merutgifter överstiger ersättningens belopp.

Andra lagutskottet hänvisade i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 45 till att lagtexten inte uppställer något krav på att den försäkrades merutgifter skall överstiga ersättningens belopp. Vidare uttalade utskottet, att man från fall till fall fick bedöma om merutgifterna skulle anses betydande eller ej. Med hänsyn till att erfarenheterna av reglernas tillämpning var mycket begränsade och att något avgörande i högre instans ej förelåg, ansåg utskottet, att något riksdagens uttalande ej var påkallat.

I *proposition nr 94* till 1964 års riksdag föreslogs införandet av nu gällande vårdbidrag till handikappade barn samt indexreglering av invaliditetstillägg och invaliditetsersättning.

Andra lagutskottet godtog i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 41 propositionens förslag. I samband med propositionen behandlade utskottet motioner, som syftade till införande av *halva vårdbidrag* för de medelsvårt

handikappade barnen. Utskottet behandlade dessutom motioner med yrkanden om förhöjda bidrag i vissa fall. I dessa frågor anförde utskottet.

Utskottet anser, att den i motionsparen I:299 och II:390 samt I:703 och II:856, framställda begäran om utredning och förslag beträffande införande av halvårsbidrag bör bli föremål för övervägande. Utskottet anser nämligen, att man bör undersöka möjligheterna att införa särskilda bidrag i sådana fall, där fullt vårdbidrag icke kan ifrågakomma, men där det uppenbarligen föreligger ett starkt behov av hjälp.

I motionerna I:299 och II:390 framställs krav på utredning och förslag beträffande formerna för en eventuell statlig medverkan vid av landsting utgivna behovsprövade bidrag och i motionerna I:703 och II:856 motsvarande krav angående ett med 50 eller 100 procent förhöjt bidrag. Enligt utskottets mening bör utredning företagas även beträffande möjligheterna till en statlig medverkan vid behovsprövade bidrag samt angående införande av förhöjda bidrag i vissa fall, där kostnaderna till följd av handikapp är avsevärda. De överväganden som enligt det ovan sagda erfordras synes böra utföras inom socialpolitiska kommittén.

I motionerna I:299 och II:390 yrkades vidare, att invaliditetstillägget skulle utgå med 60 procent av basbeloppet och invaliditetsersättningen med 75 procent därav. I motionerna I:598 och II:722 hemställdes, att invaliditetstillägget skulle utgå med 50 procent av basbeloppet. Utskottet ansåg de i propositionen framlagda förslagen beträffande invaliditetstilläggets och invaliditetsersättningens storlek väl avvägda. Den ytterligare höjning av tillägget och ersättningen som föreslogs skulle kunna medföra en återhållsamhet vid tillämpningen, som utskottet icke ville medverka till. Vidare kunde uppmärksammas att riksdagen så sent som 1962 uttalat sig för den anknytning till basbeloppet som föreslogs i propositionen. Utskottet biträdde alltså propositionens förslag. Med hänsyn till de uppgifter som tillkommer socialpolitiska kommittén syntes det kunna vara befogat att överlämna motionerna till kommittén.

Riksdagens skrivelse nr 225 i anledning av utlåtandet har sedermera överlämnats till pensionsförsäkringskommittén.

I *motioner* vid 1964 års riksdag hemställdes om översyn av gällande bestämmelser så att en 50-procentig utbetalning kunde äga rum av såväl invaliditetstillägg som invaliditetsersättning samt att dessa förmåner skulle kunna utgå till handikappade som har betydande merutgifter för hjälpmedel även när de bedriver studier med yrkesinriktning eller deltagar i omskolning eller annan yrkesutbildning.

I sitt av riksdagen godkända *utlåtande nr 42 år 1964* anförde *andra lagutskottet*:

»Det synes utskottet vara befogat att utvidga stödet åt handikappade personer. Den höjning av invaliditetstillägget och invaliditetsersättningen som föreslås i proposition nr 94 vid årets riksdag är ett steg i denna riktning. Då den föreslagna höjningen emellertid kan få till följd en viss återhållsam-

het vid bidragsgivningen är det angeläget att undersöka, om det utvidgade stödet bör genomföras genom införande av reducerade invaliditetstillägg och invaliditetsersättningar i sådana fall då fullt bidrag inte kan utgå. Denna utredning torde böra företagas inom socialpolitiska kommittén.

Än angelägnare synes vara att införa tillägg och ersättningar till handikappade som bedriver studier med yrkesinriktning eller deltagar i omskolning eller annan yrkesutbildning. Det torde inte vara riktigt att den som övergår från förvärvsarbete till studier för att fortbilda sig helt kan gå miste om invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning. Utredning beträffande erforderliga författningsändringar kan måhända utföras inom socialpolitiska kommittén. Härvid torde även uppmärksammas de problem som sammanhänger med att en del förvärvsarbetande handikappade tidvis bedriver studier.»

Riksdagens skrivelse nr 226 i anledning av utlåtandet har sedermera överlämnats till pensionsförsäkringskommittén.

Utskottet

Inom folkpensioneringen utgår under vissa förutsättningar invaliditetstillägg, invaliditetsersättning eller vårdbidrag. Bestämmelserna härom återfinnes i 9 kapitlet lagen om allmän försäkring.

Invaliditetstillägg utges till försäkrad som åtnjuter ålderspension eller hel förtidspension, om den försäkrade är ur stånd att reda sig själv och på grund härav vid upprepade tillfällen dagligen är i behov av hjälp av annan. Vidare utgår invaliditetstillägg till försäkrad som uppbär partiell förtidspension, om den försäkrade utför förvärvsarbete men på grund av höggradig nedsättning i kroppsorgans funktion behöver avsevärd fortlöpande hjälp av annan person eller får vidkännas betydande merutgifter för färdmedel eller andra hjälpmedel för att kunna utföra arbetet. Invaliditetstillägget utgör 30 procent av basbeloppet eller f. n. 1 500 kronor.

Invaliditetsersättning utgår i princip till försäkrad som med hänsyn till storleken av sin förvärvsinkomst trots sitt handikapp inte kan erhålla förtidspension och som inte heller i övrigt åtnjuter pension enligt lagen om allmän försäkring. Förutsättningarna i övrigt motsvarar dem som gäller för beviljande av invaliditetstillägg till partiell förtidspension. Invaliditetsersättningen utgör 50 procent av basbeloppet eller f. n. 2 500 kronor.

Vårdbidraget utgår i form av invaliditetsersättning och med samma belopp som detta till barn under 16 år, som på grund av sjukdom, psykisk efterblivenhet, vanförhet eller annat lyte för avsevärd tid och i avsevärd omfattning är i behov av särskild tillsyn och vård.

I motionerna I:515 och II:638 samt I:528 och II:620 yrkas bl. a., att invaliditetstillägget skall utgå med 50 procent av basbeloppet och invaliditets-

ersättningen med 75 procent av basbeloppet. I motionerna I:230 och II:287 hemställas om utredning angående en differentiering av invaliditetsersättningen.

I proposition till fjolårets riksdag föreslogs att invaliditetstillägget skulle utgå med 30 procent av basbeloppet och invaliditetsersättningen med 50 procent av basbeloppet. Tidigare hade tillägget utgjort 1 200 kronor och ersättningen 2 000 kronor. Vid behandlingen av propositionen hade utskottet även att ta ställning till motionsyrkanden om ytterligare höjning av förmånernas belopp. I sitt av riksdagen godkända utlåtande ansåg utskottet att propositionens förslag beträffande tilläggets och ersättningens storlek var väl avvägda. Enligt utskottets mening skulle en ytterligare höjning kunna medföra en icke önskvärd återhållsamhet vid bidragsgivningen. Utskottet påpekade vidare att riksdagen så sent som 1962 uttalat sig för den anknytning till basbeloppet som föreslogs i propositionen.

Utskottet uttalade under fjolåret i anledning av motioner, där det begärdes differentierade invaliditetstillägg och invaliditetsersättningar, att det syntes utskottet befogat att utvidga stödet åt handikappade personer. Den höjning av invaliditetstillägget och invaliditetsersättningen som föreslogs var ett steg i denna riktning. Då höjningen kunde få till följd en viss återhållsamhet vid bidragsgivningen var det enligt utskottets mening angeläget att undersöka, om man bör införa reducerade invaliditetstillägg och invaliditetsersättningar i sådana fall då fullt bidrag inte kan utgå.

De sålunda under fjolåret av utskottet behandlade motionerna angående storleken av invaliditetstillägget och invaliditetsersättningen samt differentierade tillägg och ersättningar har sedermera överlämnats till pensionsförsäkringskommittén. Med hänsyn härtill anser utskottet icke något riksdagens initiativ påkallat i anledning av de nu aktuella motionsyrkandena. Utskottet kan därför icke biträda motionerna i de delar varom nu är fråga.

I motionerna I:515 och II:638 samt I:528 och II:620 yrkas vidare att vårdbidraget skall utgå med 75 procent av basbeloppet.

Vårdbidraget infördes den 1 juli 1964. Vid behandlingen av propositionen med förslag härom hade utskottet att ta ställning till motioner, där det yrkades höjning av bidragets storlek. I sitt av riksdagen godkända utlåtande biträdde utskottet propositionens förslag, som ansågs väl avvägt. Utskottet påpekade i detta sammanhang, att alltför höga generella bidrag kunde medföra en icke önskvärd återhållsamhet vid bidragsgivningen. Däremot borde, enligt utskottets mening, utredning företagas angående möjligheterna att införa förhöjda bidrag i vissa fall, där kostnaderna till följd av handikapp är avsevärda. Dessutom ansåg utskottet att man borde undersöka möjligheterna att införa särskilda bidrag i sådana fall där fullt vårdbidrag icke kan ifrågakomma, men där det uppenbarligen föreligger ett starkt behov av hjälp. Den av utskottet förordade utredningen har anförtratts pensionsför-

säkringskommittén. Med hänsyn härtill anser sig utskottet inte kunna biträda de i denna del upptagna yrkandena.

Slutligen begäres i motionerna I:515 och II:638 sådan ändring i lagen om allmän försäkring, att fr. o. m. den 1 juli 1965 skall kunna utgå invaliditetstillägg och invaliditetsersättning till handikappade även när de är förhindrade att ha förvärvsarbete på grund av omskolning, yrkesutbildning eller eljest till följd av studier.

Motioner med samma begäran var föremål för riksdagens behandling under fjolåret. I sitt av riksdagen godkända utlåtande anförde utskottet, att det syntes angeläget att införa tillägg och ersättningar till handikappade som bedriver studier med yrkesutbildning. Utskottet ansåg det otillfredsställande, att den som övergår från förvärvsarbete till studier för att fortbilda sig helt kan gå miste om invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning. Utskottet föreslog utredning och påpekade att härvid borde uppmärksammas de problem som sammanhänger med att en del förvärvsarbetande handikappade tidvis bedriver studier.

Även dessa motioner har sedermera överlämnats till pensionsförsäkringskommittén. Med hänsyn härtill anser utskottet icke heller i denna del något riksdagens initiativ påkallat. Utskottet kan därför icke biträda de nu aktuella motionsyrkandena.

Under hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,
att följande motioner, nämligen

- 1) motionerna I:230 och II:287,
 - 2) motionerna I:515 och II:638, samt
 - 3) motionerna I:528 och II:620,
- icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 mars 1965

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand, Axel Svensson, fru Carlqvist, herrar Edström*, Erik Filip Petersson, Dahlberg, Ottosson och fru Olsson*;
från andra kammaren: herrar Rimmerfors*, Gustavsson i Alvesta, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Wiklund, Fredriksson*, fru Svensson* och herr Lothigius.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Särskilt yttrande

av herrar *Edström, Erik Filip Petersson, fru Olsson, herrar Rimmerfors, Gustavsson i Alvesta och Wiklund*, vilka anfört följande:

»I motionerna I:515 och II:638 samt I:528 och II:620 har föreslagits olika förbättringar av invaliditetstillägget, invaliditetsersättningen och vårdbidraget. Vi delar motionärernas uppfattning att det är väsentligt att en reell förbättring av dessa förmåner kommer till stånd och att invaliditetstillägg och invaliditetsersättning bör kunna utgå till handikappade som på grund av studier och annan utbildning är förhindrade att ha förvärvsarbete. Det utredningsarbete som nu pågår inom pensionsförsäkringskommittén beträffande dessa spörsmål beräknas vara klart under innevarande år. Vi förutsätter därför att förslag kommer att föreläggas nästa års riksdag, så att denna kan fatta ett positivt beslut i frågan.»